

PROKALSITONIININ KÄYTTÖ SUOMESSA

Benita Tujula¹, Kari Pulkki^{1,2}, Hannu Kokki^{1,3}

¹Kliinisen lääketieteen yksikkö, ISY; ²ISLAB; ³Anestesia ja leikkaustoiminta, KYS

► **Tutkimuksen tarkoitus.** Prokalsitoniiniin (PCT) pitoisuusmittausta käytetään epäsuorana bakteeritulehduksen ja sen vakavuuden merkkiaineena.¹ PCT:n käytön laajuudesta Suomen sairaaloissa ei ole tietoa. PCT:n käytöstä ole valtakunnallista ohjeistusta lukuun ottamatta sepsiksen Käypä hoito –suositusta, jossa PCT-pitoisuuden määrittystä suositellaan sepsipotilaiden diagnostiikkaan yhdessä veren valkosolujen määrän ja seerumin CRP-pitoisuusmittauksen kanssa.² Tässä tutkimuksessa selvitimme PCT pitoisuusmittausten käyttöä manner-Suomen yliopisto- ja keskussairaaloissa.

Aineisto ja menetelmät.

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena manner-Suomen viidelle yliopistolliselle (yo) sairaalalle ja 15 keskussairaalalle (ks) laboratoriopalveluita tuottaville laitoksille keväällä 2016. Kyselyssä pyydettiin lukumäärät tehdyistä määrittämisistä ja erittely erikoisaloista jotka tilasivat PCT-tutkimukset vuosina 2014 ja 2015.

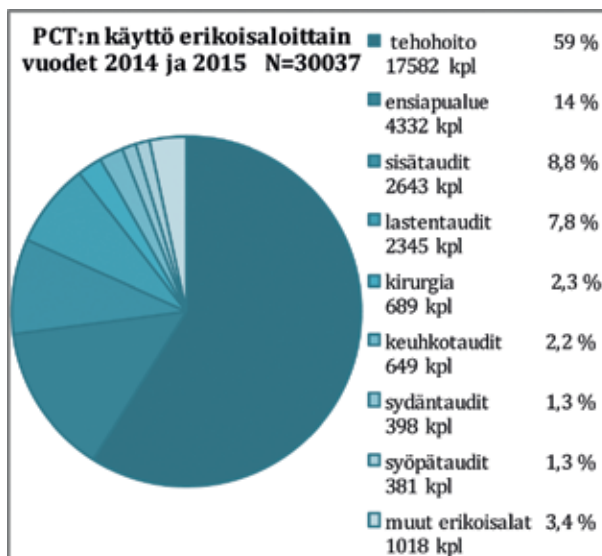
Tulokset. Kaikki 11 laboratoriota vastasivat kyselyyn. Kyselyn tulokset on esitetty kuvassa. PCT-määrittystä ei käytetty ollenkaan tai vain muutamia kappaleita yhdessä yo-sairaalassa ja kolmessa ks:ssa. Neljässä yo-sairaalassa ja 12 ks:ssa PCT-määrittämiä tilattiin vuonna 2014 yhteensä 14886 kappaletta ja vuonna 2015 saman verran, 15151 kappaletta. Molempina vuosina kaksi kolmasosassa PCT-määrittämisistä tilattiin yo-sairaaloissa, suurin käyttäjä yksin yli 11000 (38%) määrittämisistä. Kolmessa yo-sairaalassa ja kolmessa ks:ssa PCT-määrittämiä tilattiin kahden vuoden aikana yhteensä 1600-4200 kussakin kuudessa sairaalassa. Kuudessa

ks:ssa määrittämiä tilattiin maksimissaan sata vuosittain. Yli puolet, 17600, PCT-määrittämisistä pyydettiin tehohoidossa oleville potilaille ja joka seitsemäs, 4300, ensiapualueelle.

Johtopäätökset. PCT:n käyttö Suomen sairaaloissa vaihtelee merkittävästi, osa sairaaloista ei hyödynnä PCT-määrittäystä ollenkaan, osa pyytää tuhansia mittauksia vuosittain. Erot PCT-mittauksen käytössä olivat suuria niin yo-sairaaloiden kuin ks:n välillä. Ilmenneet suuret erot PCT-määrittäksen käytössä eivät selittyne sairaaloiden koon tai potilassaineistojen eroilla, vaan sairaaloiden diagnostiset ja hoidon seurannan menettelyt näyttävät eriytyneen toisistaan. ■

Viitteet

1. De Jong E et al. Lancet Infect Dis 2016;16:161-8.
2. Sepsis (aikuiset). Käypä hoito-suositus. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim 2015. www.kaypahoito.fi.

Prokalsitoniiniin pitoisuusmittauksen käyttö Suomessa 2014-2015 jaoteltuna erikoisaloittain ja sairaaloittain. Ryhmä ”muut erikoisalat” yhdistetty erikoisalat, joilla PCT:n kokonaiskäyttö oli <1%/v. Ryhmä ”keskussairaalat 6-12” yhdistetty sairaalat, joilla PCT:n kokonaiskäyttö oli <1%/v.